

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnistvu:
za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

za pošilj. na dom 20 h na mesec.
za samezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petlitvst (72 mm):
za enkrat 12 h
za dvakrat 11 h
za trikrat 9 h
za več ko trikrat 8 h

V reklamnih noticah stane enostopna garmondvst 3 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnistvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravnistiškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Pot do dela.

Dunaj, 9. sušca 1909.

Danes so zbrani razni klubi, da se posvetujejo o taktiki v novem zasedanju. Od 10. do 12. ure so se posvetovali člani »Slovenskega kluba«. Načelnik dr. Šusteršič je poročal o postanku in namenu »Slovenske jednote«, ki je nastala po zaključanju državnega zbora. Ne odkrijemo nobene tajnosti, ako povemo, da »Slovenska jednota« nastopi z odločno, pa stvarno in dobro premišljeno opozicijo proti sedanjji vladi, v kateri sta dva znana neprijatelja jugoslovanskih opravičenih težnj in zahtev. Baron Bienenrth je ali sam ali po navetu znanega kulisnega premikača sestavil vlado, za katero so avstrijske pokrajine med Dravo in Adrijo naravnost »terra incognita«. A ne samo to. V kabinetu sta dva ministra, katerih politična ost je obrnjena proti Slovincem. Že to je zadosten razlog, da ne moremo zaupati sedanjji vladi, nikakor pa je podpirati. Namen »Slovenske jednote« je torej, da se ustavnim potom, z odločno opozicijo, pa brez obstrukcijskega orožja strmoglavijo sedanja vlada in napravi prostor za kabinet, ki bi odgovarjal razmeram v zbornici in potrebam posameznih narodov. To je soglasno mnenje in trdno prepričanje vseh jugoslovanskih poslancev, kakor je danes sklenil »Slovenski klub« in nato »Narodna zveza« v skupni seji obeh klubov.

Kakor moremo presoditi razmere, tudi večina čeških poslancev pritrjuje temu sklepu. Vsi namreč vemo prav dobro, da vladar hoče in tudi mora dobiti vojaške novice. Ako bi torej poslanska zbornica z obstrukcijo preprečila pravočasno dovoljenje vojaških novincev, vlada zopet zaključji državni zbor in s § 14. vlada tako dolgo, da bi se streznile razgrete glave. Izpremembra vlade pa je mogoča le v tem slučaju, ako se ustanovi parlamentarna večina, ki vladarju zagotovi vse državne potrebščine. Kdo pa more danes zagotoviti tako zanesljivo večino. Strah pred radikalci in nečuvana neodkritost sta glavna vzroka parlamentarne krize in bede.

Po tem pojasnilu je skoraj gotovo, da tudi češki radikalci ne bodo takoj pričeli

z obstrukcijo. Vložili bodo skoraj gotovo nujni predlog proti hišnim preiskavam v Pragi in v tej razpravi dali duška svoji nevolji. Storili pa bi največjo taktično napako in veliko škodo slovanskim strankam in parlamentarizmu, ko bi z obstrukcijo hoteli preprečiti ustavno dovoljenje vojaških novincev. Bilo bi v istini smešno, državi odrekati vojake v trenutku, ko jih utegne potrebovati. S tem še nihče ne glasuje za vojsko, ako državi dovoli potrebno obrambo za vse slučaje.

Res, čudna so pota politike. Danes so razmere take, da obstrukcija reši in utrdi stališče vlade. Ako pa se zbornica loti resnega dela, je to politična smrt sedanje vlade. Obstrukcija slovanskih strank bi bila torej političen samoumor. Dalje pa moramo pomisliti, da je najslabši parlament še vedno boljši, nego birokratski absolutizem. Ali je treba še dokazati to trditev? Vprašanje torej nastane: Katera pot pa vodi do reda in dela? So, ki priporočajo kot edino sredstvo izpremembo poslovnika. Ta naj bi preprečil vsako obstrukcijo. To pa ni prava ali vsaj ne sigurna pot do reda in dela. Kdo pa provzroča parlamentarne in vladne krize? Narodni prepiri so, ki rušijo red in ovirajo delo. Pa napravite najboljši poslovnik, predsednik je še vedno brez moči proti viharu izbruhov razpaljene narodne jeze in strasti, ako nima na razpolago policije ali vojakov. Ali naj predsednik za vsakega poslanca postavi polipa, da ga vrže čez prag, ako glasneje izraža svoje prepričanje? Ne! Avstrija pa tudi ne bode dolgo prenašala takih kriz, ki provzročajo tudi državne potrebe ter ostrupljajo javne vodnjake. Zamašiti je treba vendar že enkrat vir vednih preprirov. Ta vir pa je pomanjkljivi paragraf 19. drž. temelj. zakona, ki le priznava narodno ravnopravnost brez dejanskega zagotovitja. Ker pa že 40 let razne vlade niso mogle ali niso hotele izpopolniti § 19. z izvršilno naredbo in je skoraj izključeno, da bi parlament sam skoval povolen jezikovni zakon, more torej krona sama najkrajšim potom napraviti red. Do tega bode moralo priti, ako si v doglednem času parlament sam ne napravi pota iz razvalin ustavnega življenja. In tega prepričanja so vsi, ki želé dobro prebivalstvu in državi in ne živé od vsakdanjih preprirov. S tega stališča moramo le želeiti, da

parlament reši samega sebe in se ne pokoplje v slepi divjosti in strankarski strasti.

× × ×

Pripomnim še, da bodo dr. Šusteršič in tovariši nujno predlagali vse potrebne korake proti mažarski agrarni banki za Bosno in Hercegovino. Kakor čujemo, je bosanska vlada, to je baron Burian, že najela potrebne prostore in je torej stvar jako nujna. Avstrija vendar ne bode štela milijonov za Bosno in Hercegovino, da postane mažarska naselbina.

× × ×

Seja načelnikov klubov.

Podpredsednik Pogačnik je sklical danes sejo klubovih načelnikov, ki se je je udeležil tudi Bienenrth. Ministrski predsednik je naznanil, da vpelje Funkeja kot starostnega predsednika. Takoj po Funkejevem pozdravu naj bi se izvršila volitev predsednika in podpredsednikov. Ko se prečitajo došle vloge, predstavi Bienenrth novo vlado in poda kratko programatično izjavo. Dogovorili so se nato, da se izvolijo jutri predsednik, podpredsedniki in reditelji, nakar predlaga Funke, naj se zopet izvolijo vsi odseki razven jubilejnega. Princ Liechtenstein je nasvetoval, naj se pomnoži število podpredsednikov od pet do sedem, da bodo zastopani tudi Rusini in Italijani. Wassilko je zahteval, naj se izprememba izvrši še pred Veliko nočjo. Dr. Adler je zahteval, naj pri volitvah načelnikov odsekov ne prezirajo socialnih demokratov. Odsekom naj se izroče predloge, o katerih so že razpravljali, brez prvega branja. Gessmann je naznanil, da kandidira njegova stranka za predsednika Pattajja. Kramar in Hruban izjavita, da se o kandidaturi še ne moreta izjaviti. Dr. Adler naznani, da socialni demokrati za podpredsedniško mesto zopet kandidirajo Pernerstorferja. Dr. Šusteršič je naznanil, da kandidira »Narodna zveza« za podpredsedniško mesto dr. Laginjo.

»Slovenska enota«

je sklenila, da kandidira za predsednika poslanca Pacaka. O vladni izjavi »Slovenska enota« ne bo predlagala razprave in bo glasovala proti, če kdo drugi predlaga razpravo. »Slovenska enota« vložji štiri nujne predloge, ki jih smatra za bolj važ-

ne, kakor pa razpravo o vladni izjavi, ker ob tej priliki obrazloži stališče nasproti važnim vprašanjem. Vložji pa »Slovenska enota« sledeče štiri nujne predloge: poslanec dr. Šusteršič o bosanski agrarni banki, Klofačev o agentu Maseku, Stranskega o aferi višjega deželnega sodnega svetnika Fleša in dr. Hajna o zasledovanju časopisja.

Rusini.

Rusinski klub je sklenil, da zavzame nasproti vladi opozicionalno stališče. Protestirati nameravajo tudi, če se sklene predlog o vojaških novincih brez prvega branja izročiti odseku. Klubu so obljubili krščanski socialci, socialni demokrati in »Slovenska enota«, da predlagajo pomnožitev podpredsedniških mest za dve mesti, kar se reši še pred Veliko nočjo.

Jugoslovansko podpredsedniško mesto.

»Diplomatische Korrespondenz« poroča glede na kandidaturu dr. Laginje za podpredsedniško mesto: V zbornici se veliko govori, ker je nominirala »Narodna zveza« za podpredsedniško mesto dr. Laginjo mesto Pogačnika. Jugoslovanski krogi zatrjujejo, da so bili merodajni zgolj osebni razlogi, ki so povzročili izpremembo in da se absolutno korektno Pogačnikovo uradovanje hvaležno in brezpogojno priznava. Pogačnik postane zopet načelnik brambenega odseka. Mnogo znamenj kaže, da se z nastavljenjem podpredsedniškega mesta ozira na hrv. narodnost, ki je posebno prizadeta pri aneksijskem konfliktu in da ni izključeno, da bo pozvan pri eventualni izpremembi v ministrstvo kak Slovenec. Neki nemški list piše, da je dr. Šusteršičovo naznanilo o Laginjevi kandidaturi presenetilo. Alpski nemški poslanci izjavljajo, da s to izpremembo niso zadovoljni. Mi pristavljamo tem poročilom, da je po dogovoru v »Narodni zvezi« imel ob novem državnozbornem zasedanju »Savez južnih Slavena« pravico, da kandidira zborničnega podpredsednika

Izprememba poveljništva bosanskega armadnega zbora

je povzročila živahne razprave v slovanskih poslaniških krogih. Z zadoščenjem pozdravljajo osobito slovenski in hrvaški poslanci, da zahteva cesar od deželnega načelnika, da mora popolnoma znati deželni jezik. Dr. Šusteršič objavlja v »Slovenski korespondenci« izjavo, v kateri naglašja, da kar velja za Bosno in Hercego-

LISTEK.

Izdelovalec dijamantov.

Angleško spisal H. G. Wells. Prevel I. M. (Dalje.)

Gledal sem osebo, s katero sem govoril, z naraščajočo radovednostjo. »Stvar je v resnici zelo podobna dijamantu. Na vsak način pa je potem velikan med dijamanti. Kje ste ga dobili?«

»Vsaj vam povem, da sem ga naredil.« je rekel. »Dajte mi ga nazaj.«

Utaknil ga je urno v vrečo nazaj in zapel svoj jopič. »Prodaj vam ga za sto funtov šterlingov,« je naenkrat vneto zašepetal. S tem se je povrnila moja sumnja. Stvar je utegnila biti samo kos one skoro enako trde tvarine, korunda, ki je v obliki slučajno podobna dijamantu. Ali pa, ako je bil v resnici dijamant, kako je prišel do njega in zakaj ga je ponujal za sto funtov šterlingov?«

Pogledala sva si drug drugemu v oči. Zdel se mi je razvnet, toda pošten. V tem trenutku sem verjel, da je bil v resnici dijamant, ki ga je skušal prodati. Toda jaz sem reven človek in vsota sto funtov šterlingov bi naredila precej obutno vrzel v mojem premoženju, in vrhu tega, noben pameten človek ne bi kupil dija-

manta pri plinovi luči od razcapanega človeka samo na njegovo osebno zatrdilo. Vseeno pa je ta dijamant vzbujal upanje na mnogo tisočev funtov šterlingov. Dalje, ako bi ga kupil, bi tak kamen ne mogel obstojati, ne da bi ga omenjali v vsaki knjigi o draguljih, in vnovič so mi prišle na misel povesti o tihotapstvu in kraji med Kafri v kapski koloniji. Zato sem del vprašanje nakupa na stran.

»Kako ste ga dobili?« sem rekel.

»Naredil sem ga.«

Slišal sem nekoliko o francoskem učenjaku Moissanu, znano mi je pa bilo, da so bili njegovi umetni dijamanti zelo majhni. Zmajal sem z glavo.

»Zdi se, da veste nekoliko o tej vrsti stvari. Povedati vam hočem nekoliko o samem sebi. Morebiti boste potem bolj šega mnenja glede nakupa.« Obrnil se je okoli s hrbtom proti reki in utaknil svoje roke v žep. Vzdihamil je. »Vem, da mi ne boste verjeli.«

»Dijamante,« je začel, — in ko je govoril, je njegov glas izgubil svoj naglas potepuhov in navzel nekoliko lahkega značaja izobraženega človeka. — »se more delati s tem, da se izloči ogljik v primernem topilu in pod primernim tlakom; ogljik potem kristalizuje ne kot grafit ali ogljeni prah, marveč kot majhni dijamanti. Toliko je bilo znanega kemikom, toda nikdo še ni našel popolnoma pravega topila,

v katerem se more stopiti ogljik, ali popolnoma pravega tlaka, da se doseže najboljši uspeh. Radi tega so dijamanti, ki jih izdelujejo kemiki, majhni in temni in kot dragulji brez vrednosti. Jaz sem posvetil celo svoje življenje tej stvari — celo svoje življenje sem dal zato.«

»Začel sem delati to, ko sem bil sedemnajst let star, in sedaj sem jih dvaintrideset. Spoznal sem, da bi bilo za to treba vseh misli in naporov človeka za deset let, ali za dvajset let; toda četudi bi bilo temu tako, bi se stvar vseeno izplačala. Pomislite si, ako bi našel pravo pot; predno bi prišla moja skrivnost na dan in bi postali dijamanti tako navadni kakor oglje, bi si naredil milijone. Milijone!«

Prenehal je in iskal mojega pritrdila. Njegove oči so se razvneto svetile. »Morebiti,« je rekel, »da sem na koncu z vsem in tukaj.«

»Imel sem,« je nadaljeval, »okolu tisoč funtov šterlingov, ko sem bil enoindvajset let star, in mislil sem si, da bi ta vsota, izpopolnjevana nekoliko s podučevanjem, lahko vzdrževala moja preiskovanja. Eno ali dve leti sem študiral, večnoma v Berlinu, nato pa sem nadaljeval na svojo roko. Glavna težava je bila tajnost. Vidite, ako bi samo enkrat pokazal, kaj sem delal, bi bili drugi ljudje vzpodbujeni vsled mojih nazorov glede praktič-

nosti te stvari, in jaz ne morem reči, da sem takega duha, da bi mogel priti prvi do cilja v slučaju, ako bi se začela dirka za odkritje. In sedaj spoznate, da je bilo velike važnosti, da ljudje niso smeli vedeti, da obstoja umeten način, ki je zmogel izdelovati dijamante na tone, ako sem si v resnici mislil narediti premoženje. Radi tega sem moral sam delati. V začetku sem imel majhen laboratorij, ko pa so se začela moja sredstva tudi topiti, sem moral nadaljevati svoje poskuse v borni sobi v Kentish Townu, kjer sem spal na slami na tleh sredi svojih priprav. Denar je kar tekkel iz rok. Odrekel sem se vsemu izvzemši znanstvenim pripravam. Skušal sem vzdržati stvar v teku s poučevanjem; toda jaz nisem poseben dober učitelj in nimam nikakega vseučilišnega dostojanstva niti posebno mnogo znanja razun v kemiji; spoznal sem, da sem moral dajati zelo mnogo časa in truda za zelo malo denarja. Vendar sem prihajal stvari vedno bližje in bližje. Pred tremi leti sem dognal vprašanje glede sestave topila in skoro dosegel pravi tlak s tem, da sem dal to svoje topilo in neko gotovo ogljikovo sestavino v zaprto puškino cev, jo doplnil z vodo, trdo zaprl in razgreva.

Prenehal je.

(Dalje.)

vino, mora v isti meri veljati tudi za de-
že in narode, ki so že bili pod cesarjevim
žezlom. Dr. Susteršič je to tudi odločno
povedal več poslancem, ki so ga pa se-
veda poslušali s kislimi obrazi, kar so za-
krili z diplomatskim smehom, pa potem
poročali nemškimi listom, da so se sme-
jali; seveda niso poročali, da niso mogli
dr. Susteršiču ničesar odgovorjati, ker
jim je povedal bridko resnico v brk. Res-
nica oči kolje.

Liberalna jeremijada.

Dolgo jeremijado objavlja »Narodni
Dnevnik«, češ, da se je »klerikalcem«
posrečilo spriditi vsako resno akcijo »Slo-
vanske enote«. Vse hruljenje »Narodnega
Dnevnika« je pa že zblinjeno, ker so do-
godki prehiteli počasne celjske dnevne
liberalne časnikarje. »Narodni Dnevnik«
bo danes sam dementiral svoj včerajšnji
uvodnik, ker bo moral poročati, da kandi-
dira »Slovanska enota« za predsedni-
ško mesto poslanca Pacaka. Časnikarskim
liberalnim mladim kolegom v Celju pripo-
ročamo, naj nikar ne nasedejo vsaki
spletki, ker se preveč osmešijo s svojim
popolnim nepoznanjem političkega polo-
žaja in zato v temi, v kateri tavaajo, pre-
obračajo najnerodnejše netelovadske ko-
zolge. Koliko je pa sloven. liberalcem za
složno postopanje Slovanov, nam doka-
zuje želja »Narodnega Dnevnika«, ki zdi-
huje, če bi ne bilo bolje, da se »Slovanska
enota« čimprej razide. Taki Slovani so
naši liberalci v dejanju. Hvaležni smo
»Narodnemu Dnevniku«, da je pokazal
pravo lice in izblebetal, koliko da je slo-
venskim liberalcem za složen nastop Slo-
vanov. Sicer pa je »Narodni Dnevnik« li-
stič brez pomena in vpliva, ki se mu godi
finančno že zelo, zelo slabo, kar prav do-
bro znajo njegovi — dopisniki.

Umrli in odstopivši člani poslaniške in go- sposke zbornice.

Od zadnjega zasedanja je izgubila po-
slaniška zbornica štiri poslance. Umrli je
poslanec Blöche, odstopili so pa vitez
Abrahamowics, dr. Černohorsky in pl.
Derschatta. Gosposka zbornica je pa iz-
gubila od leta 1907, ko so jo reorganizovali:
knez Alfred Lichtenstein, grof Haug-
witz, grof And. Potocki, grof Kar. Schön-
born, grof Borowski, baron Dalberg, grof
Jaromir Czernin, knez Rudolf Lichten-
stein in knez Jurij Lobkowitz. V tem času
so umrli: baron Plappart, baron Baum-
gartner, grof Friderik Schönborn, dr. Ju-
lijan pl. Dunajewski, baron Ignac Plazer,
dvorni svetnik Ginte, višji stavbni svetnik
Hlawka, sekčni načelnik pl. Säckel, vitez
pl. Michalowski, grof pl. Zedtwitz, sekčni
načelnik pl. Inamana Sternegg, vitez pl.
King, opat vitez Gombertz, dr. T. Černý,
dr. Leonard Pientak. Ker je izgubila go-
sposka zbornica 16 članov, bodo imeno-
vali ob Veliki noči nove gosposkozbor-
nične člane.

Vojna nevarnost na Balkanu.

Se ni odgovora.

Srbija se še ni izjavila, ali opusti za-
hteve po teritorialni odškodnini ali ne.
Korespondenčni urad sicer poroča, da je
ruska vlada srbski odgovor že redigirala,
oziroma odobrila in da je še danes prič-
akovati, da Srbija odgovor odpošlje. Glede
vsebine srbske note so mnenja različna.
Nekateri nemški listi so izvedeli baje
zanesljive strani, da »se zdi«, da je Srbija
opustila teritorialne zahteve, da pa glede
zunanje politike, zlasti z ozirom na Bosno,
ohrani dosedanje smer. Tako poročajo z
Dunaja. V Berolinu »se zdi« diplomatom,
da se bo glasila srbska nota tako-le: 1. Srbija
zaupa brambo svojih koristi Rusiji
in njej prijaznim velesilam; 2. Srbija ne
zahteva od Avstrije ničesar; 3. srbska
vlada se, v smislu resolucije, ki jo je spre-
jela skupščina, ne odpove svojim zahte-
vam. To bi se z drugimi besedami reklo:
Srbija aneksije ne priznava.

V enakem smislu je govoril srbski
ministrski predsednik

Novaković,

ki je v klubu naprednjakov na vprašanje
poslanca dr. Marinkovića izjavil, da dok-
ler bo on stal na čelu vlade, ne bo govora
o tem, da bi se Srbija odpovedala svojim
zahtevam. — Stališče srbske vlade ni
lahko, kajti bojna stranka ji grozi, da pri-
čne delovati z bandami, ako bi vlada po-
pustila. Bande prekoračijo mejo ob Sand-
žaku, in potem bi bila vojna neizogibna.
To je povedal na shodu odbora za narod-
no obrambo 8. t. m. prof. Pavlović, ki je
prišel na shod pozvan od prestolonasled-
nika. Število prostovoljcev, pripravljenih
za bande, znaša baje že 3000 mož. Na shod
je bilo 30 poslancev. Udeležili so se ga
tudi častniki, ki so določeni za poveljnike
prostovoljcev. Kakšno je razpoloženje v
belgrajskih vodilnih krogih, osvetljuje
okolnost da je kralj pomilostil vse vojaške
begunce.

Rusija.

Vedno bolj se kaže, da Rusija pri
vsem igra zares dvoumno vlogo. Že to,
da ruska vlada urejuje srbski odgovor, je
kaj čudno. Belgrajsko »Zvono« pa poroča
o nekem daljšem obisku kraljeviča Jurija
pri ruskem poslaniku Sergejevu ki da je
prestolonasledniku izjavil, da Rusija izpol-
ni obljube ki jih je storil car Nikolaj kra-
ljeviču, in da o primernem času stopi na
čelo akcije za varstvo srbskih koristi, tudi
če bi pri tem morala seči po orožju.

Ruskemu vplivu pripisujejo zopetno
zblizanje Bolgarije in Srbije, ki gre za
tem, da bi se uresničil stari načrt o srbsko-
bolgarski carinski zvezi. Če bi mogla
Srbija izvažati svoje pridelke preko Bol-
garske k Črnemu morju, bi se ji seveda
carinske vojne z Avstrijo ne bilo treba
bati. Govori se celo, da ruska vlada dela
za balkansko zvezo, v kateri bi bile Bol-
garija, Srbija in Črnagora. V tem prizade-
vanju pa podpirajo Rusijo baje tudi Angli-
ja, Francija in naša dobra zaveznica Ita-
lija, ki hočejo sedaj osamiti in obkrožiti ne
le Nemčijo, ampak Nemčijo in Avstrijo
skupaj! Tako pesimistično sodijo o polo-
žaju dobro poučeni dunajski krogi.

Prevoz srbskega vojnega gradiva.

Sicer pa ima Srbija velike težave z
nabavo vojnega materiala. Bivši veliki
vezir Kamil paša je rekel, da Srbom ni
dovolil prevoza za vse čase, — kar je pač
samo po sebi umevno, — Hilmi paša pa
je kategorično izjavil, da nadaljnega pre-
važanja orožja in streliva čez turško
ozemlje pod nobenim pogojem ne dovoli.
Ruska vlada je že posredovala pri porti,
in čuje se, da je Turčija v toliko popustila,
da dovoli prevoz vsaj onega materiala, ki
je že izkrcan v Solunu. Za dovoljenje na-
daljnega prevoza pa se potegujeta Fran-
cija in Anglija, kajti večino vojnih potreb-
ščin je Srbija naročila v teh dveh drža-
vah. En francoski parnik se je moral že
vrniti iz Soluna in je izkrcal 170 ton vojn-
nega gradiva v grškem Pireju, od koder
blago vrnejo na Francosko. Vsled te pre-
povedi turške vlade so belgrajski listi pri-
redili posebne izdaje, v katerih so porto
ostro napadali.

Konferenca

še vedno straši. Na interpelacijo irskega
nacionalista Dilona je v angleški dolnji
zbornici državni tajnik Grey rekel, da se
vršé glede konference še neprestano po-
gajanja med vlada, da pa z ozirom na
interesirane velesile ne more dati podrob-
nejših pojasnil. Pogajanje še ni prispelo
tako daleč, da bi mogel povedati, kdaj bi
se imela konferenca vršiti.

Iz Pariza javljajo, da dunajski posla-
niki — ruski, angleški, francoski in itali-
janski — še ta teden baronu Aehrenthalu
predložijo potrebo konference, ki bo imela
pred vsem ustanoviti izpremembe berol-
inske pogodbe, ki so že izvršene in ki se
bodo še izvršile. Imenovane vlade hočejo
na konferenci doseči, da dobe Srbi sedež
v donavski komisiji in da se določijo pred-
pogoji za železnico med Donavo in Adrijjo.
Posredovala bo Anglija, da pridobi mo-
narhijo za konferenco.

Dunaj grozi.

Nemški listi poročajo z Dunaja »iz
zanesljivih virov«: Avstrija je s korakom
grofa Forgacha dokazala, kako iskreno
se trudi, da bi se položaj pojasnil. Ako bi
v Belgradu koraka našega poslanika ne
smatrali dovolj resnim za doseg tega
cilja, potem bodo sledili v kratkem nadalj-
ni koraki.

Ogleduhi v Belgradu.

»Narodni Listy« poročajo, da je bel-
grajska policija zasledila celo organizacijo
vohunov. Organizator je avstrijski držav-
ljan Karol Müller, trgovski agent. Njega
in bivšega častnika Jankovića so zaprli.
Kompromitiranih je mnogo oseb.

Hilmi paša o Srbiji.

V pogovoru z urednikom lista »Tur-
quie« je turški veliki vezir Hilmi paša iz-
javil, da še vedno upa, da se Srbija defi-
nitivno odpove teritorialnim odškodninam
in se ne spusti v pustolovstvo, ki bi imelo
za Srbijo strašnih posledic.

Srbija preži na Sandžak.

»Ikdam« in »Jenni Gazetta« pišeta, da
pripravlja Srbija vojno akcijo proti Sand-
žaku Novipazarskemu in da ustanavlja
bande. »Sabah« trdi, da je dobila porta
poročila, da pošiljajo Srbi častnike glav-
nega štaba v Novipazar, da proučujejo
teren in razmere.

TURČIJA.

Zapisnik o ententi z Avstro-Ogrsko.

»Narodni Listy« poročajo iz Belgra-
da, da zadene avstrijsko-turški sporazum
glede Bosne v turškem parlamentu ni
mogočen odpor srbskih in albanskih po-
slancev. Veliki vezir Hilmi paša je druge-
ga mnenja. Izjavil je uredniku lista »Tur-
quie«, da je zadeva za turško vlado toliko

kakor opravljena. Parlamentarna komisija
za zunanje zadeve se je 8. t. m. prvič po-
svetovala o zapisniku in razlogih. Zbor-
nica se bo bavila z entento v prihodnji
seji.

Turčija in Bolgarija.

Veliki vezir je rekel nekemu časnika-
rju, da je dosežen popoln sporazum
glede odškodnine, ki jo bo plačala Bolga-
rija Turčiji za vzhodne železnice potom
kapitaliziranja turške vojne odškodnine,
ki jo dolguje Rusiji. Računov o kapitali-
ziranju da še v Peterburgu niso dovršili,
zgodí se pa to v najkrajšem času. — Z
druge strani pa poročajo, da Turčija mora
ugrizniti v kiselo jabolko, ker Rifaat-paša
v Peterburgu s turškimi protipredlogi ni
uspel. Turčija bo resignirala, ker hoče
bolgarsko vprašanje čim prej spraviti s
sveta.

Bojkot proti bolgarskemu blagu na Tur- škem.

Iz Soluna poročajo, da tam nadalju-
jejo bojkot proti bolgarskemu blagu
ostreje nego doslej. Dokler ne bo tur-
sko-bolgarska pogodba glede odškodnine
podpisana, ni pričakovati, da bi se položaj
zbojšal.

Turški vojni atašé pri cesarju.

Cesar Franc Jožef I. je včeraj sprejel
v Schönbrunn turškega vojnega atašéja
majorja Izmaila Hakki beja v posebni
avdijenci.

Proces proti Srbom v Zagrebu.

ŠESTI DAN RAZPRAVE.

Državni pravdnik proti obtožencu.

Šesti dan razprave je bil zelo zani-
mitiv. Nastopil je proti Adamu Pribiče-
viću državni pravdnik Accurti sam. Pro-
cesa samega ne bomo več komentirali.
Čitatelji naj si iz objektivnega vsakokrat-
nega poročila o pravdi napravijo sodbo
sami.

Predsednik Tarabochia izprašuje ob-
toženca glede na belgradski društvi
»Kolo srbskih sestara«, »Slovenski Jug«
in glede lista »Srbobran« ter makedon-
skega revolucijskega komiteja. Obtože-
nec zanikuje, da bi mu bile znane ten-
dence teh organizacij ali pa označuje trdi-
tve, da zasledujejo velesrbstvo, za neres-
nične, ker to trdi Nastić. Naposled vpraša
predsednik obsojenca,

zakaj je poizkusil samoumor

v preiskovalnem zaporu. Obtoženec pro-
si, naj se to vprašanje z ozirom na člo-
večnost opusti. Ker predsednik opominja,
da mora sodišče tudi glede tega biti na
jasnem, pravi Pribičević, da je to nečlo-
veško. Predsednik mu preti z discipli-
narno kaznijo. Obtoženec pravi, da se je
hotel iz ubupa umoriti, ker je po nedolž-
nem preganjan. S tem je končano zasli-
šanje obtoženca pred sodnim dvorom in
začne ga izpraševati državni pravdnik.

»Obtožnice ne razumem«.

tako ste rekli — začne pravdnik proti Pri-
bičeviću. Zato mu državni pravdnik po-
novi obtožnico, ki pravi, da Pribičević v
zvezi s »Slovenskim jugom« je delal na
to, da se hrvaške zemlje potom revolucije
pripoje srbskemu kraljestvu pod kraljem
Petrom. Obtoženec pravi, da razume po-
edine stavke obtožnice, ne pa zveze. On
da ni nič storil za idejo odcepljenja Hrva-
ške. Državni pravdnik se spre z brani-
teljem dr. Hinkovičem, ker ta obtožnec
pravi, da naj nič ne odgovori na pravdni-
kove trditve o odcepljenju Hrvaške. Dr-
žavni pravdnik očita obtožnec, da je širil
grb srbske kraljevine, popularizoval ose-
bo in slike kralja Petra in organizoval
bojkot proti Hrvatom. Obtoženec pravi,
da ne razume, kako se more vse to kvali-
ficirati kot veleizdaja, končno pa ni to v
zvezi z njegovo osebo. Te trditve so kaos,
ocean besed. Državni pravdnik: »Tudi
vaše marljivo delovanje je bilo ocean!«
(Veselost.)

Kaj je Srb? Kaj Vlah? Ali so grško- vzhodni? Niso poseben narod?

Državni pravdnik iz tega, kar je ob-
toženec povedal, sklepa, da je njegova tr-
ditve, da obtožnice ni razumel, ničeva.
Dokazano je, da je velik del naroda gr-
ško-vzhodne vere se imel za srbskega,
se lotil srbskih grbov in delal na posrb-
ljenju dežele. To bi samo na sebi ne bilo
kriminalno, ako ne bi bili trdili, da so Hr-
vaška, Slavonija, Bosna in Istra srbske
zemlje, ki se morajo s srbskim kralje-
stvom združiti. Obtoženec pravi, da on
tega ni storil. Na opombo pravdnikovo,
da je obtoženec v »Srbskem Kolu« pisal,
da so se Srbi vselili v Liko in Krašino in
hrvaški živeli potolkli, pravi Pribičević,
da se to ne more reči, ker so

Hrvati in Srbi en narod

z dvema imenoma. Nato pa ga vpraša dr-
žavni pravdnik, čemu je on

umetno delat srbstvo,

ako je to isti narod kakor hrvaški? Vse-
ljeniki in Hrvaško so se nazivali vedno
Vlahi. Pravdnik citira v dokaz akte za-
grebškega kaptola. Ti vseljenci da so se
sami Vlahi imenovali v svojih peticijah.
Srbsko ime je bilo neznano. Tisti, ki so
se iz Bosne vselili v Hrvaško, niso bili
Srbi. V Grubišnem Polju in Stari Gra-
diški še pred tremi leti ni bilo srbsko ime
znano in šele sedaj se je umetno ustvarilo.
Reskript od leta 1875 pozna samo Hrvate
grško-vzhodne vere. Srbske cerkve ne
poznamo v Hrvaški, farni uradi se ime-
nujejo grško-vzhodni.

Srbske zastave in grbi

ne bi bili državnemu pravdniku mar, ako
ne bi se z njimi propagirala misel, da se
odtrga hrvaške zemlje od monarhije in
združijo z Velesrbijo. Ni res, kar pravi
obtoženec, da je srbski grb, ki se ga je
našlo pri obtožencih, grb karlovskega pa-
triarhata, ker ima ta le tri polja s lišo,
cerkvijo in štirimi ognjili, ampak grb, ka-
terega se je razširjevalo, je bil grb srbs-
kega kraljestva s štirimi polji in štirimi
S. Kar se zastave tiče, se vname med
državnim pravdnikom in obtožencem ži-
va debata, v kateri obtoženec dokazuje,
da Srbi žele, da bi srbska cerkvena za-
stava bila tudi narodna in zato ni čudno,
da so Srbi s cerkveno zastavo šli na vo-
lišča, saj so svoč čas z njo sprejeli v Slan-
kamnu sedanjega podbana Črnkovića.
Državni pravdnik to izpodbija s tem, da
navaja, kako so Srbi v Topuskem in Novi
Gradiški hrvaško zastavo imenovali »hr-
vaško krpo« in jo na tla pogazili. Obtože-
nec pravi, da so ti Srbi fanatiki, ki njemu
niso mar in proti katerim se on celo bori.
Državni pravdnik replicira, da je v Gru-
bišnem Polju bila v cerkvi srbska zasta-
va z napisom: »Živela Srbadija i u njoj
slavni Srbi!« Tu se naravnost aludira na
srbsko kraljestvo. Ko obtoženec replicira,
zakliče pravdnik: »Mi naj bi bili najbrž
počakali, dokler bi bili vi končali svoje
delo in pripravili teren za Srbi!« Dokler
bom jaz državni pravdnik, se to ne bo
zgodilo!« (Razburjenje.)

Listi.

Državni pravdnik po tem predlaga,
da naj se prečitajo članki ameriškega
»Srbobrana«, ki da je bil v zvezi
z obtožencem. Sodišče vzlic protestu
braniteljev tako sklene. Predložijo se
tudi geografske in etnografske karte. Ob-
toženec protestira, ker se vse to njega ne
tiče in ni z njim prav v nobeni zvezi.
Državni pravdnik da citati članek ameri-
škega »Srbobrana«, ki izjavlja, da je za
Srbe v Hrvaški vedno merodajna politika,
kakor se vodi v Belgradu. Branitelji oč-
itajo državnemu pravdniku, zakaj se svo-
čas ni to zaplenilo in država sama tako
propagira veleizdajo. O

bojkotu

dokazuje državni pravdnik, da se je iz-
vajal proti Hrvatom. Mnogo obtožencev
priznava, da so hujskali proti katolikom.
Peči so »Još Hrvatska ni propala, al će
propasti!« V Stari Gradiški trdijo Srbi,
da Hrvatov sploh ni, ampak so srbski re-
negati. Obtoženec pravi, da so to fanatiki.
Ali se more kaj resnega izvajati iz tega,
ako se kak srbski kmet napije in zavpije:
»Krepali šokci (Hrvati)!« Predsednik:
»Pazite, kaj govorite!«

Silni prepir se je vnel, ko je državni
pravdnik povpraševal obtoženca, kaj on
pravi, kako pojmuje, ali odobrava te in
one članke v srbskih listih, in ko obto-
ženec ni hotel odgovoriti, mu očital, da
se boji. Branitelji so protestirali proti ta-
kim sugestivnim vprašanjem, dočim je
državni pravdnik trdil, da ima pravico
tako vprašati.

Vlada na pošt pridno pristriguje br-
zjavke korespondentov inozemskih li-
stov. To početje je neumno in bo ravno
nasprotni uspeh imelo. Kar se tiče teh
korespondentov samih, razprave nič ne
razumejo, ampak im branitelji diktirajo
brzjavke in poročila.

Občni zbor društva »Abstinenti«

Bilo je v petek, 5. marca, v dvorani
krščansko-socialne zveze. Predsednik dr.
Krek pravi v uvodnem govoru, da pri
»Abstinentu« ni treba nič plačati in tudi
nič delati, pa vendar mnogi zanj ne ma-
rajo. Samo nekaj se ne sme delati, nani-
reč piti, in to je, kar ljudem ni všeč. Kljub
temu pa polagoma vendar napredujemo.

Tajnik Podlesnik podá tajniško in
blagajniško poročilo. »Abstinent« je, žali-
bog, dal časa dremal, letošnjo jesen se
je pa zopet vzdramil. Povod k temu je dal
dunajski protialkoholni shod, na katerem
so naši slovenski abstinentje igrali tako
imenitno vlogo, da so vzbudili pozornost
vseh zborovavcev. Dne 19. oktobra je
bila 1. odborova seja. Pri njej se je skle-
nilo delovanje društva zopet poživiti in v

ta namen napraviti vsak teden predavanja. Ta sklep se je potem toliko spremenil, da naj je predavanje vsak drugi teden, vsakih drugih 14 dni pa zaupni sestanek. In ta sklep se je natanko izvrševal.

Predavali so: 1. Prelat Kalan: Ugovori in pomisleki zoper treznostno gibanje. 2. J. Kalan: Način agitacije in propagande. 3. Gdč. Pakova: Alkoholizem in delavstvo. 4. G. Podlesnik: Boj zoper alkoholizem in naša mladinska organizacija. 5. Dr. Pegan: Poročilo o načrtu postave zoper pijančevanje, predložene državnemu zboru. 6. Gdč. Ložarjeva: Alkoholizem in njega posledice v družinskem življenju. 7. L. Smolnikar: Alkoholizem in naša društva. 8. G. Himmelreich: Alkoholizem, važen kos socialnega vprašanja. 9. Dr. Lénard: Alkoholizem v našem slovu. 10. G. Klemenčič: Naloga občine v boju zoper alkoholizem.

Pri zaupnih sestankih je bil razgovor in sklepanje med govori v sledečih zadevah: Večkrat se je govorilo o načinu agitacije in propagande, in se je posebno dobrih način gibanja po »četah«, kakor je bil opisan v 2. številki »Zlate Dobe«. Izrekla se je zahvala gg. deželni poslanecem, posebe še g. dekanu Lavrenčiču. Ta je govoril v prilog treznosti v deželni zboru. Sklenila se je prošnja da gg. državnih poslancev, naj se ne potegujejo za to, da bi mogli ljudje lažje žganje kuhati. Ugovor do držbe sv. Mohora, ker priporoča v inseratih žganje in druge neprimerne reči. Prošnja do naših časnikov, naj nikar ne sprejemajo inseratov, v katerih se ponuja žganje, pod katerimkoli imenom. (Ta prošnja se doslej, žal, še ni uveljavila, zato jo občni zbor zopet ponavlja.) Razgovor o tem, kaj bi lahko storila v omejitvah alkoholizma dežela, deželni zbor, oziroma odbor. Sklenilo se je, odpisati prošnjo na deželni šolski svet, da v svojem področju zaukazuje šolam, da alkoholnemu vprašanju posvečajo večjo pozornost. Prošnja obsega dvanajst točk in se bo odposlala v prihodnjih dneh. Dalje razgovor o gibanju med mladino in posebe še med dijaštvom. Razgovor o javni mlekarni, ki naj jo odpre »Mlekarska zveza« v Ljubljani.

Izven Ljubljane so bila v zadnjem času predavanja, oziroma govori: v Mengšu, v Predosljah, na Dobrovi, v Polhovem gradu, v Domžalah. Povsod so se zasnove ali abstinentni krožki ali se ustanovile družbe treznosti. Za bližnjo prihodnost je priglasih več krajev, kjer bo govor o našem predmetu in medtem se oglašajo zopet drugi, tako da se vidi, da je stvar prišla zopet v tek in bo šla naprej. — samo odnehati je smemo.

Društveno glasilo »Zlata Doba« je v ugodnem stanju. Že lansko leto se je list sam nosil: letos mu je priraslo precej naročnikov, pa tudi — sotrudnikov. Zadnji čas prihaja rokopis od več strani, — znamenje, da zanimanje raste.

Pa tudi drugi katoliški listi nas podpirajo. Predvsem »Slovenec«, ki rade volje daje prostor našim objavam in s tem mnogo pripomore, da se naša misel bolj razširja. Zadnji čas so prinesli temeljite alkoholne članke: »Slovenski učitelj«, »Mladost« in »Mentor«. Da se naša stvar bolj popularizira, sklenil je občni zbor naprositi »Domoljuba«, naj bi nam prepustil v vsaki svojih dveh prilog približno po eno stran prostora. Med mladino se nam obeta, da se bo naše gibanje zaneslo in razširilo. Tako gre naša reč naprej in bo šla, samo odnehati ne! Mi plavamo proti vodi; čim bi odnehati, nas nese voda nazaj; če pa krepko mahamo, bomo kljub težavam prodirali naprej.

Denarno stanje društva ni ravno sijajno. Ni čudno. Vplačil društvo nima nikakih, tiskovin je pa izdalo že mnogo. Vendar ima društvo v tiskovinah toliko zaloge, da če vse proda, se pokrijejo vsa pasiva in ostane še prebitok. Zato se vno-vič priporoča, naj naši prijatelji širijo naše publikacije med ljudstvo, zlasti »Sveto vojsko«, ki je kot nalašč pisana za ljudstvo in tako vredna svojega denarja.

Novi odbor se je tako-le sestavil: dr. Krek, predsednik; Vekoslav Ravnikar, podpredsednik; J. Kalan, tajnik; J. Podlesnik, blagajnik; dr. L. Lénard, L. Smolnikar, Anton Finžgar, odborniki; gospodične Ložarjeva, Podbojeva, Pakova, Severjeva, odbornice.

Po končanem občnem zboru je imel predavnik Vekoslav Ravnikar: »Kdo je dolžan pri protialkoholnem delu sodelovati«. Razpravo je pojasnjeval z zanimivimi in komičnimi zgledi iz svoje skušnje. Poslušalci so bili polni zadovoljstva in so vztrajali vkljub pozni uri do konca.

Društvo »Abstinent« pa gre z novo živahnostjo na nadaljno delo, da bo imelo ob letu osorej še veselejšo poročilo podati.

Dnevne novice.

+ **Krščanskosocialen političen shod** bo v nedeljo, 14. t. mes., ob 3. uri popoldne v »Društvenem domu« na Savi. Poročata deželna odbornika prof. E. Jarc in dr. Pegan. K obilni udeležbi vabijo sklicatelji.

+ **Shod v Domžalah.** Kmečka zveza za kamniški okraj priredi v nedeljo, dne 14. marca, popoldne ob 3. v Domžalah shod. Govorila bosta deželni poslanec dekan Ivan Lavrenčič in načelnik kmečke zveze Valentin Benkovič. Sodelujočniki iz Domžal in okolice: vsi na shod!

+ **Za liberalizem.** Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Ptujju je pristopila k celjski liberalni »Zvezi narodnih društev«. Zopet nov slučaj, da družba podpira na Štajerskem s prispevki družbenikov liberalno organizacijo. Liberalni celjski listi bi lahko enkrat tudi slovenski javnosti povedali, ali je plačan Prekoršek kot družbin potovalni učitelj ali kot sotrudnik liberalnih celjskih listov.

+ **Dr. Josip Gabrijevčič**, bivši vodja centralnega semenišča v Gorici, je že mesec dni težko bolan.

— **Društvo slovenskih katehetov** se je pridružil kot ustanovnik veleč. gospod Fr. Zbašnik, župnik v Hinjah. Novemu ustanovnemu članu (dvanajsti po številu) se odbor iskreno zahvaljuje. Vivant sequentes!

— **Obravnava proti celovškemu bankirju Winklerju** so preložili na mesec april, ker je Winkler v preiskovalnem zaporu obohel.

— **Radi ženine bolezni je ustrelil ženo in sebe** v Solnogradu stotnik Jakubitschek.

— **Poštna vest.** Pristojbino za pisma namerava trgovinski minister zopet znižati v lokalnem prometu na 6 vin. za pismo. Tudi telefonske pristojbine bodo nižje.

— **Tržaška podružnica »Slovenskega planinskega društva«** ima redni občni zbor v soboto, dne 13. marca 1909, ob 9. uri zvečer v zgornjem prostoru restavracije »Balkan«. Spored: 1. Nagovor načelnika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo upravitelja Slivske jame. 4. Poročilo upravitelja Divaške jame. 5. Poročilo blagajnika. 6. Eventualni predlogi. — K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Katastrofa vsled povodnji na Notranjskem.** Iz Knežaka se nam piše: Hočete izvedeti nekaj res novega, prav posebnega? Evo vam čudovitih novic iz Gornje Pivke. Ni še poldrugo leto od predanske jeseni, ko smo imeli po nižinah okoli Knežaka in Bača cela jezera vode, ki je dober mesec zapirala pot med obema vasema, in gletje, zdaj jo imamo zopet. Ko se je pričelo minul teden do čudno zimsko vreme, dobili smo tudi mi precej snega, s katerim se je igrala burja prve dni, da je bilo veselje. Pa kmalu nas je minulo veselje do snega, in s strahom smo se povpraševali, kaj da bo iz tega vremena. Burja je ponehala, a začelo je tako gosto snežiti, da je v nedeljo bila zaprta pot od vseh podružnic do fare. Naenkrat pa je obrnil jug. Strašni nalivi so bili nato v noči od ponedeljka na torek. Ves sneg je stal kakor v vodi in po brdih in hribih smo zagledali v torek jutraj od vrha do tal med snegom temne plazi, kjer si je ponoči preobilna voda napravila pot z višav v dolino; po nižinah pa je stala zopet voda. Na cesti iz Knežaka na Bač stoji voda nad meter visoka in prihaja še vedno višja. Cesta v Koritnice je razdejana, njive so razrite, deloma uničene. Toda na vse to smo pozabili, ko smo začeli o grozni noči, ki so jo preživeli na Baču. Ljudje so spali ravno v najtrdnjšem spanju, ko jih je okoli ene ure po polnoči zbudila strašna povodenj. Od Koritnice in od senožet je pridrla naenkrat silna množina vode, katero je poprej zadrževal še sneg, potem pa je premagavši svojega zimskega brata se valila z njim pomešana naprej, zopet se ustavljajoč ob sneženih zametih, pa prodrši te drvila z vso silo nad meter visoka nad Bač. Zagospodavala je kruta sovražnica po najnižjih ulicah baških, udrila v lišče pri vratih, pri oknih, odnašajoč seboj drva, hlode in vse, kar je dosegla. Nastalo je vpitje; silen jok se je razlegal od prvih hiš do zadnjih, v trenutku je bila vsa vas pokoncu. Tu so izbili okna, da so ušli nepoklicanemu gostu, ki je napolnil vse spodnje prostore in zatvoril vrata, tam so zopet zmetavali k vhodu na dvorišče hlode, da ne bi voda udrila v hišo, kajti dosegla je celo obzidje okoli dvorišča. Može in fantje so odnašali otroke in obleko ter spravljali na oder v podstrežje, kar so rešili. Ob gostilno, imenovano hotel, v sredi vasi butali so hlodi, katere je prinesla voda, ki je okoli tega poslopja bila koncentrirana, da bi se kmalu podrli. To je trajalo do pete ure jutraj; potem je voda odtekla. Hvala Bogu, da se ni pripetila prav nobena nesreča. Ako pa pomislite, da se je vse to zgodilo v kraju, kjer ni nobene tekoče vode, sploh

ne studenca, na kraških tleh, koder vidimo vodo samo ob deževnih dneh, da še vemo, kako zna teči, potem si lahko predstavljate, koliko škode je povzročila ta povodenj po hišah in po njivah, na katere je navalila hlode in kamena, gnoj pa zmedla skupaj, da je kakor močvirje voda v sredini teh poplavljenih ravnin, in kolik je bil strah prebivalcev! Ubogo ljudstvo, ki je skozi celo leto od Velike noči sem trpelo toliko škode vsled dolgotrajne suše, in ki mu zdaj podira ta voda zadnje še preostale nade. V takih skrbih, v takih žalostnih razmerah živimo že itak, zdaj pa nas še strašijo z vojsko. Še tega je treba! Ljudstvo ima že drugih bremen in nadlog več kot preveč, zato si ničesa bolj ne želi kot miru. Podpor je potrebno, kot nikdar tako, in zato se boji vojvode. Naj že enkrat poneha prenepotrebno početje onih, ki delajo vojsko, ker postaja isto že smešno in prežalostno, ko se tako vznemirja ljudska duša in vsa javnost!

— **Visok sneg.** V Logu na Borškem je toliko snega, da sega do prvega nadstropja.

— **Iz Kopra** nam piše rojak: Tržaška »Edinost« ima nekatere čudne dopisnike. Tako je neki dopisnik minoli mesec opisoval veselice, koncerte in sijajne plesse, kakor da bi Koprčani tekmovali s Tržačani. Dotični dopis pa je imel svoj poseben namen. Tako je poročal o javnem plesu društva »Zvezda« dne 9. grudnia. Te veselice pa sploh ni bilo, ker tamburaši so le slučajno zaigrali nekaj komadov. Sicer pa je dopisniku dobro znano, da se društvo »Zvezda« ne more svobodno gibati. Kdo se torej »suče v krogu razdirajočih elementov«? Ravnotako društvo ni priredilo nobene veselice na Silvestrovo in ne na novega leta dan; prava zabava se je vršila le 5. prosinca. Čudimo se, zakaj ta dopisnik ne govori bolj jasno o koprskih Slovencih. Dopisniku bodi še povedano, da so v društvu »Zvezda« c. kr. drž. služabniki, ne pa politični agitatorji, ki so danes tukaj, jutri tam. To je naš odgovor o tej stvari tudi »Edinosti«, ki ni hotela objaviti pojasnila.

— **Sv. Vid nad Cirknico:** Preteklo leto smo pri nas imeli jako slabo letino. Sena je bilo malo; poljski pridelki pa so pri nas vsled plitve zemlje že itak jako pičli. Vsled suše pa je bila letina še slabša. Edini kmetov dohodek je v gozdu, oziroma na žagi, kjer se režejo deske za prodajo. Zadnji čas pa molče tudi žage in ljudstvo nima denarja niti za potrebni živež.

— **Podružnica ladjedelnice »Danubius« v Kraljevicu.** Ker je glavna ladjedelnica mažarske družbe »Danubius« preobložena z naročili, so sklenili ustanoviti podružno ladjedelnico. To bi ne bilo nič hudega, da si za to niso izbrali lepega hrvatskega kopališča Kraljevica. Jasno je, da bi ladjedelnica uničila kopališki promet tega hrvatskega kraja — in zato se je gosposdi pri »Danubiu« gotovo tudi šlo. Sušaški okrajni urad je gradnjo ladjedelnice v Kraljevicu prepovedal, a družba je rekurirala na komitatsko oblast in veliki župan dr. Gavrančič je ugodil rekurzu. Da bi pa svojo odločbo narodno pobarval, je ob enem naročil družbi naj »po možnosti« nastavi domače hrvatske delavce. Seve bo mažarska družba to tudi »po možnosti« upoštevala.

— **Vlak pet dni v snegu.** Potniki, ki so se 1. t. m. vozili z luksuz vlakom Dunaj—Nizza, so z vlakom obtičali v Pontafiju in so morali čakati pet dni, da je do njih prišla prva vojaška patrulja na skijih. Časopisje se opravičeno zgraža nad nedostopnimi pomožnimi deli ob takih prilikah.

— **Zahvala.** Velepoštovani gospod Aleksander Budal na Reki mi je priposlal 20 kron za revne učence vipavske šole mesto venca na krsto njegove tete gospe Josipine Julianove. Za ta dar izrekam blagemu dobrotniku v imenu revnih učencev srčno zahvalo. — V Vipavi, dne 9. marca 1909. — Anton Skala, šolski vodja.

Štajerske novice.

Š **Pri občinskih volitvah v Konjicah** so zmagali Nemci tudi v tretjem razredu. Dobili so 152 glasov, Slovenci 32.

Š **Občinske volitve v Oplotnici.** Koncem januarja je neki celjski list v svet razposlal raco, kakor da so pri letošnjih občinskih volitvah nasprotniki dobili večino. Na to je »Slovenec« odgovoril, da še sploh ni določen čas za volitve letos. Šele te dni je c. kr. okrajno glavarstvo v Konjicah povolilo rešilo neko pritožbo, in sedaj se je določil tudi čas za volitve. Te so nastavili za prihodnji ponedeljek in v torek; prvi dan so na volišče povabljeni davkoplačevalci tretjega, drugi dan pa oni iz drugega in prvega razreda. Vsaki razred ima izbrati po šest odbornikov, skupno torej osemnajst oseb. Pri zadnjekratnih volitvah dne 31. julija 1905 je občina prišla v »nemške« roke, in iz teh se hoče iztr-

gati letos. Tistokrat se je glasovanje vršilo ustmeno, sedaj se bo isto glasom nove postave opravilo tajno. In danes, dne 9. sušca, ko se pišejo te vrstice, glasovnice še niso dostavljene volivcem po vseh okolicah. Torej marsikateremu občanu še ni znana dolžnost za dne 15., oziroma 16. sušca, iti na volišče.

Š **Castnim občanom pri Sv. Lenartu** v Slov. Goricah so izvoljeni: dr. Baum, predsednika namestnik nemškega šulferajna, dr. Delpin, načelnik nemškega »folksrata« za Spodnji Štajer, poslanca Malik in Wastian ter c. kr. nadoficijal M. Dermoutz. Kake zasluge neki imajo ti možakarji za Sv. Lenart.

Š **Pletarsko šolo pri Sv. Barbari v Halozah** je c. kr. ministrstvo za javna dela preosnovalo v »Državno učno delavnico za košarstvo«. To je važna pridobitev. Med tem ko je imel prvi zavod začasen značaj, je državna učna delavnica nekaj stalnega. Prej je trebalo učenca učiti se tri leta, sedaj boste zadostovali dve leti. Učenci se še vedno sprejemajo, a le toliko časa, dokler ne bode zavod prenapolnjen. Hrana in stanovanje za iste se dobi poceni v privatnih hišah. Pred vsem še manjka najvažnejšega pletiva — vrbja. Kdor si želi napraviti vrbov nasad, ki se boljše obrestuje kakor vsaka druga kultura, dobi 1000 potikačev za 3 krone. Potrebna navodila za sajenje daje vodja tukajšnje državne učne delavnice. V preteklem letu je bilo 18.000 K prometa. Naročil pa dohaja toliko, da jih komaj zmagujejo.

Š **Znanki poneverila hišno opravo.** V Mariboru je obolela 74-letna Frančiška Schatz ter šla v bolnico. Kmalu se je raznesla vest, da je bolna žena v bolnišnici umrla. Postrežkinja Terezija Drofenik je takoj nato prodala vso njeno opravo in denar porabila zase. Frančiška Schatz pa je kmalu okrevala. Debelo je gledala, ko je prišla domv in stopila v — prazno sobo. Drofenikovo so aretirali.

Š **Stavka v škalskem premogovniku** je končana.

Š **Promocija.** Minoli petek popoldne je na Dunaju bil za doktorja prava promoviran gospod Ivan Brauner, tukajšnji rojak. Imenovanec je iz novejšega časa po vrsti tretja oseba, ki je dosegla čast doktorsko, na je doma z Dobrne.

Š **Aretiran** je bil v Gradcu od sodišča radi težke telesne poškodbe zasledovani Anton Golob iz Pišec pri Brežicah.

Ljubljanske novice.

Ij **S. K. S. Z.** Sinočnje predavanje dr. Ivana Robide »o razstrelivih in njihovi uporabi v tehniki in vojski« je bil pnučen sprehod na zanimivo polje kemije. Uvodoma nam je predavatelj razkril vodo v dva dela vodika in en del kisika ter nas na podlagi eksperimentov seznanil z lastnostmi teh prvin. Pokazal nam je, da temelji vsaka eksplozija na nagli, mnogokratni pomnožitvi prostornine (volumena), pri čemer se oprosti energija. Seznanili smo se z impulzivnimi razstrelivi: navadnim in slabodimnim smodnikom. Poslednji tvori prehod h pikratom; strelni pamuk, nitroglicerín. Videli smo delovanje brizantnih in fulminantnih razstreliv. Videli kako delajo mine, kako se razstreljajo ladje. Žalibog, da se vsled vlage niso posrečili vsi eksperimenti. Dikcija predavanja je bila klasično lepa. Predavatelj je žel za svoj trud obilo pohvale. Občinstva je bilo nad 1500 oseb.

Ij **Predavanje** priredi v petek, dne 13. marca »Šentpetersko prosvetno društvo« v Ljubljani v svojih društvenih prostorih v Podbojevi hiši nasproti cerkve sv. Petra v I. nadstropju. Predaval bo preč. g. Zorko, šentpeterski kaplan o **zgodovini šentpeterske župnije**. Predavanje bo veleznanimivo, ker predavatelj izborna pozna to zgodovino. Odbor društva želi, da bodi mnogo slušateljev in slušateljic.

Ij **Iz pisarne slovenskega gledališča.** V četrtek se pojeta operi »Cavalleria rusticana« in »Pagliacci« vsekakor zadnjič v sezoni.

Ij **Bolezen na slovenskem gledališču.** Ga. Z. Borštnikova je morala odpeljati se na ginekološki oddelek bolnišnice usmiljenih sester v Zagreb, kjer mora ležati osem dni. Zato se mora že naštudirana dramska noviteta »Razporoka« odložiti. — Gdč. Šipankova glasom zdravniškega izpričevala ne more k izkušnjam, ker je zelo prehlajena ter ima hud katar v nosu, žrelu in jabolku. — Gdč. Kavka leži, ker je bila na mečih operirana. Zaradi izkušnje za koncert Glasbene Matice je v soboto nemožna opera ali operetna predstava. Zato je v soboto dramska predstava.

Ij **Skupščina »Zveze slovenskih pevskih društev«** se vrši, kakor je bilo že objavljeno, v nedeljo, dne 14. t. m. ob 10. popoldne v dvorani »Glasbene Matice«. — Dnevni red je naslednji: 1. Ogovor predsednikov; 2. poročilo tajnikovo; 3. poročilo blagajnikovo in preglednikov računov; 4. poročilo o stanju, delovanju in po-

trebah posameznih društev; 5. predavanje g. Zorka Prelovca, pevovodje iz Idrije; 6. poročilo upravnega odbora o župni organizaciji in o premembli društvenih pravil (poročila predsednik dr. Vl. Ravnihar); 7. določitev časa in kraja prihodnje redne skupščine; 8. določitev letnega prispevka za prihodnje leto; 9. volitev upravnega odbora (predsednika, pevovodje, pevovodje namestnika, osem ljubljanskih in pet izvenljubljanskih odbornikov in dveh preglednikov računov; 10. slučajnosti.

Ij Tatvine. V kantini 27. pešpoka je bila domačemu hlapcu iz spalne sobe ukradena srebrna žepna ura. Tatvine je sumljiv nek odpuščen posel. — Na Dunajski cesti števil. 17 je nekdo vdrl v klet ter ukradel nekaj vina in špirita. — V nekem hlevu na Cesti na Rudolfovo železnico je prenočeval neki vagant in zjutraj odnesel domačemu hlapcu par čevljev. — Perici Jeri Erjavčevi je bilo v Velikih čolnarskih ulicah iz zaklenjenosti sobe ukradenih za 300 K bankovcev.

Ij Orožništvo je včeraj popoldne eksortovalo iz Rudolfovega k tukajšnjemu garnizijskemu sodišču brata Premrov, katera sta, kakor smo že obširneje poročali, v Rudolfovem pokradu urarju Blažonu za okoli 5000 K razne zlatnine in tudi v Ljubljani in drugod izvršila več tatvin. Sojena bodeta kot dezerterja pri garnizijskem sodišču.

Ij Dijakinja II. gimnazijskega razreda, 13-letna Milena Knievaldova iz Grič pri Karlovcu, katera je bila dné 13. m. m. iz Ljubljane natihoma neznano kam odšla, se je zopet povrnila k svojim staršem.

Ij Umirovljen je g. Jos. Selko, dolgoletni sluga pri deželnem odboru.

Ij Pokopali so danes poduradnika južne železnice v pokopju gospoda Štefana Juvanca.

k Naznanjeni socialni tečaj na Brnci se ne vrši 15. in 16. t. m., temveč se preloži na poznejši čas.

HRVAŠKA.

Srbsko vprašanje

premotriva »Hrvatska Sloboda«. Obsoja frankovce in koalicionaše, ker eni Srbe napadajo, drugi pa se zanje pulijo. Tega vprašanja ne bomo rešili. Cesar bo, če se ublaži razmerje do Srbije, obtožence pomilostil in vlada bo z njimi morala postopati blago in previdno. Zato pustimo mi Hrvatje srbsko vprašanje. **Srbsko vprašanje netižo Mažari,** da bi vzdržali na Hrvatskem plemenski boj in tako slabili odporno silo Hrvatske in Srbstva proti Mažarom. Mažari zdaj propagirajo po Hrvaški svoje šole, snujejo lastno banko, dočim se hrvaški srbofili in srbofobni poslanci za to prav nič ne zanimajo in Mažari bi bili odtrgali Reko od sinjske škofije, ako bi se ne bil k sreči oglašil episkopat. Združimo se, pravi pravaši, čas je nevaren!

Duhovniški pravaški sestanek se je vršil 9. t. m. v Zagrebu. Sklenila se je resolucija, da bo duhovščina pri bodočih volitvah delala le, za tiste kandidate, ki bodo stali na pravaškem programu iz l. 1894 in obljubili, da bodo v saboru delovali skupno, v bloku, proti vsem nehrvaškim strujam in tistim, ki priznavajo nagodbo z Mažari. — Duhovniškemu sestanku se pripisuje velika važnost. Obširneje poročamo o njem jutri.

Telefonska in brzojavna poročila.

DANAŠNJA SEJA DRŽ. ZBORA.

Burni prizori. — Volitev predsednika in podpredsednika.

Dunaj, 10. marca. Današnja otvoritvena seja državnega zbora je bila jako burna. Razgrajali so češki radikali, ki so bili pa osamljeni, ker so druge češke stranke sklenile, da se jim ne pridružijo. Ko so ministri stopili v dvorano, pričeli so češki radikali razgrajati in psovati ministra barona Haerdta, ker sta uvedla na Češkem preganjanje čeških radikalcev. Upili so »Fej« in »Abzug Bienenrth«, »Abzug Haerdta«, »Abz. Hochenburger«. Poljaki in levica so ministrom ploskali. Bienenrth je pozval najstarejšega poslanca Funkeja, naj prevzame predsedstvo. Funke je nekaj govoril o dolžnostih parlamenta, a njegove besede so bile vsled razgrajanja čeških radikalcev popolnoma nerazumljive.

Dunaj, 10. marca. Za podpredsednike državnega zbora so izvoljeni: dr. Luginja (234 glasov), Starzinski (208), Pernertorfer (207), Steiwender (211), Zazvorka (227). Pogačnik je dobil 15 glasov. Podpredsedniki niso imeli nikakih nagovorov, predsednik Pattai pa je nagovoril zbornico ter obljubljal objektivnost.

Dunaj, 10. marca. Funke je takoj odredil volitev predsedstva. Oddanih je bilo 440 glasov, 98 glasovnic, med njimi vse soc. demokratične, je bilo praznih. Za predsednika drž. zbora je bil izvoljen Pattai z 237 glasovi. »Slovanska Jednota« je volila dr. Pacaka, ki je dobil 103

glasove, 17 članov »Slov. Jednote« ni bilo pri seji. Choc, Pernertorfer sta dobila po en glas.

Dunaj, 10. marca. Ob četrti na 2. uro je pričel govoriti Bienenrth. Kaj je dejal, nihče ni čul, ker so češki radikali strahovito razgrajali. Bilo je več živahnih prizorov, ker so razni poslanci mirili češke radikale. Češki radikali so kričali notranjemu ministru bar. Haerdtu: »Oberšpicel!« »Šuft!« »Provokater!« »Peljite Haerdta na policijo!« Bienenrth je govoril eno uro, a nihče ni vedel kaj. Predlog socialnih demokratov, naj se o Bienenrthovi izjavi odprta debata, je bil odklonjen. Za ta predlog so glasovali samo soc. demokratje, češki radikali in Rusini. Po nekaterih formalnostih je novi predsednik zaključil sejo.

OBRAVNAVA PROTI VLOMILEM PRI JEBAČINU.

Obtoženi Koren napadel pričo.

Zader, 10. marca. Včeraj popoldne se je nadaljevalo zasliševanje obtožencev. Popoldne se je pričelo dokazovanje z zadržanimi in dunajskimi pričami. Koren prizna, da je sabersko orodje njegovo. Pri nastopu dunajske priče Dundler, je Koren bliskoma skočil nanj in hotel udariti. Herkulčič hrvaški orožnik je posegel nazaj ter Korena odvedel v zapor. Razprava se je nato nadaljevala brez Korena. Zvečer svetnik Stukart Dunaj uspešno pričal. Branitelj Ljubič temperamentno vpraševal, predsednik ga je moral prekiniti. Danes pričajo nekateri Ljubljančani.

Zader, 10. marca. Med včerajšnjim zaslišanjem prič je Leopold Dundler izpovedal, da mu je Franc Koren, s katerim sta bila na Dunaju zaprti v isti celici, pripovedoval o svojem »delovanju« v Ljubljani in v Trstu in da sta prišla z Jedrejčičem tudi na Dunaj z namenom, da bi tam izvršila večje »posle«. Pri teh besedah sta brata Franc in Karol Koren skočila proti svedoku ter ga zgrabila za hrbet ter začela obdelovati s pestmi. Orožniki — deset jih je bilo — so bili presenečeni. Še le čez nekaj časa so rešili svedoka, nastavitvi Korenoma bajonete na prsi.

SRBIJA ŠE NI ODGOVORILA.

Dunaj, 10. marca. Srbskega odgovora do danes popoldne še ni bilo na Dunaj.

SRBIJA NASKOČI NOVI PAZAR.

Carigrad, 10. marca. Mladoturški listi poročajo, da Srbija zbira ob meji čete in da združena s Črno goro naskoči Novi Pazar.

ZVEZA MED SRBIJO IN BOLGARIJO.

Sofija, 10. marca. Listi poročajo, da se med Srbijo in Bolgarijo napravi zveza.

STOLYPIN NEVARNO OBOLEL.

Peterburg, 10. marca. Stolypin je danes ponoči nevarno obolel.

KOKOVCEV Odstopi.

Peterburg, 10. marca. Čuje se, da Kokovcev odstopi.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 10. marca. Vremenska opazovalnica naznanja silno boro v mrzlo vreme.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 10. marca.

Pšenica za april	13:73
Pšenica za oktober l. 1909.	11:34
Rž za april l. 1909.	10:45
Oves za april	8:80
Koruza za maj l. 1909.	7:56

Efektiv: 10 dražje.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm

g	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
9	9. zveč.	732'8	2'4	sl. jug	obl.	
01	7. zjut.	33'2	-0'1	sl. svzh.		0'0
	2. pop	32'8	5'3		del. obl.	

Srednja včerajšnja temp. 3'5°, norm. 2'5°.

PREKLIC.

Podpisani preklicujem in obžalujem vse besede, s katerimi sem očitaj goljufijo gostilničarjevi hčeri Evi Supan pri sv. Marjeti in jo prosim odpuščanja.

Rimske toplice, 9. marca 1909.

684 1—1 **Jakob Šergan.**

Trgovski učenec

iz dobre hiše z dobrimi spričevali se takoj sprejme pri tvrdki I. Modio, Novavas pri Rakeku. 687 3—1

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

690

Globoko potrtem srcem javljam vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znanecem, da je Bogu vsemogočnemu dopadlo poklicati k Sebi našo iskreno ljubljeno hčerko

Štefanijo König

ki je dne 7. t. m. v nežni dobi 7 let izdihnila svojo blago dušo.

Vinica, dne 8. marca 1909.

Ivan König
posestnik.

Zahvala.

Ob smrti ljubljene in nepozabnega soproga in očeta, gospoda

Franceta Oblak

posestnika, trgovca itd.

zahvaljujemo se faranom za sočutje, molitev za rajnega in za tako obilno udeležbo pri pogrebnih sv. maši in pogrebu. Isto zahvalo smo dolžni zunanji prijateljem rajnega, ki so ga v skrajno neugodnem vremenu prišli spremiti na zadnji poti.

V prvi vrsti gospodu nadučitelju Legatu iz Logatca za iskreno poslovlilo ob odprtem grobu, sodražkim in domačim pevcem za v srce segajoče žalostinke, pred hišo, v cerkvi in na pokopališču, slavnemu sodražkemu in domačemu gasilnemu društvu za častno spremstvo, občinskemu odboru in sorodnikom za krasne darovane vence in sploh vsem, ki so nas v teh težkih dnevih podpirali s tolažbo. Bog naj bo Vam vsem plačnik!

Sv. Gregor, 7. marca 1909.

Žalajoča soproga z otroci.

686 1—1

Potrtem srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem tužno vest, da je vsemogočnemu dopadlo našega iskreno ljubljene soproga, odnosno očeta, brata in strica, gospoda

Ivana Demšarja

kovaškega mojstra in hišnega posestnika v Ljubljani

danes opoldne po dolgi in mučni bolezni, previdenega s sv. zakramenti za umirajočega, v 35. letu svoje dobe odpoklicati v boljše življenje.

Zemeljski ostanki drugega pokopnika se prepeljejo v sredo dne 10. t. m. ob 1/5. uro popoldne iz hiše žalosti Marije Terezije cesta št. 6 k večnemu počitku na pokopališču pri Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi Marijinega Oznanenja. Preblagi pokojnik se priporoča v molitev in pobožen spomin.

V Ljubljani, 8. marca 1909.

Ivana Demšar, soproga, Franc in Tomaž Demšar, brata.

Antonija in Katarina Demšar, Jožefa Flander roj. Demšar, sestre.

Malči in Janko Šiška.

ZA SETEV

	100 kg K	10 kg K	1 kg K
Detelja rudeča češka, za dve košnji, pravo gorsko seme, 2 krat čiščeno	150—	17—	1'90
Detelja rumena za slabe čase, čisto seme	150—	17—	1'90
Lucerna, prava francoska iz Provence, veliko zrnata l. kakovosti	170—	19—	2'20
Deteljno seme je čiščeno na elektr. stroju ter brez vsakršne primesi in drobnega zrnja, torej zajamčeno čisto			
Krmna repa „Mamut“, podolgasta, rudeča velika, zelo plodovita	65—	8—	0'90
Echendorfska velika krmna repa, okrogla rumena ali rudeča, največja in najbolj vrste	88—	10—	1'20
Mešana trava za livade, visoke sladke, trajne, širokolistna vrsta, za dvojno košnjo,	92—	10'50	1'20
(mešanica se napravi v vsaki zemlji)	98—	11—	1'20
Mešana trava za vrtove in nasade, najlepše, trajne, nizke svetlozelene za solnčne lege	75—	9—	1'10
Ličje „Raffia“, za vinogradnike, dobra vrsta			

	100 kg K	25 kg K	5 kg K
Hanaški ječmen „Svatopluk“, najboljši ječmen za pivovarne	32—	9—	2'60
Na sladovni razstavi v Švedski je dobil prvo nagrado izmed 250 konkurentov.			
Vanekov novi kraljevski oves, izvrstna pozna vrsta, daje skoro dvojno žetev. Iz lege 600 m nad morjem	30—	9—	2'60
Zgodnji oves „Zlata perla“, raste zanesljivo, v najvišjih legah in najslabši zemlji	30—	9—	2'60
Krompir „Ivanski kronski kutnogorski“, pri kopanju daje 50% večjo množino. Dozoreva v sredi julija	16—	5—	1'60

V zalogi je tudi vsako drugo poljsko, vrtno, kakor tudi gozdno seme; dvor. zal. nj. kr. vis.

črnogorskega kneza **Hinko Vanek, Praga**

prodaja semena na debelo, gojitev semena ter žita in izvoz deteljne semena, **Vaclavske namesti č. 13, v „zlati hiši“.** 688 2—1

Odgovorni urednik: Ivan Štefe.

ŽAGO

na vodno kolo in transmisijon in druge žagne oprave vse čisto novo ima na prodaj **Anton Keržič** v Rakitni pri Borovnici.

Ischias, trganje v ledjih!

JAVNA ZAHVALA.

Naznanjam Vam, da sem popolnoma izgubil svojo večletno ischias-bolezen po uporabi podagrin. O. W., pekovski mojster, Gradec, Sackstrasse. Meschnarkova silika vsebujejoča kopalna sol je neprekosljiva pri protini, revmi in trganju v ledjih. Učinek se po treh do štirih kopeljih, tudi pri večletnih boleznih 12 do 50 zavojev po 1 k je potrebnih za eno zdravljenje. Mnogotelevine zahvale, zdravniško priporočilo. Dobi se v vsaki lekarni, drogeriji ali pa naravnost v drogeriji v Gradcu, Sackstrasse 3. Cene „Podagrin“-kopeli v zdravilišču „JUNGBORN“, Brandhofgasse. K 490 10—1

Se nekaj

vinskih sodov

iz hrastovega in kostanjevega lesa, prav dobro ohranjenih in močnih v obsegu 150, 600, 700, 800, 900, 1400, 1500, 1600 do 5000 odda po primerni ceni tvrdka **M. Rasner in drug.** veležagljarna sadja, Ljubljana, poleg Koslerjeve pivovarne. 295 156—9

Krasno posestvo

z mlinom je na prodaj blizu Ljubljane ob Kamniški Bistrici. Vsa uprava, park, ribištvo, vodna moč. Natančneje uprava „Slovenca“. 558 10—1

Pozor!

Gospodje, ki si žele nabaviti pazinsko

belo vino all refoško

dobro, čisto, naravno, naj se obrnejo na „Kmetско društvo Selo“ v Pazinu. Cena vinu od 16—20 K hekto franko na postajo Pazin. — Vzorce pošljemo franko.

Znanost in umetnost.

Koncert »Glasbene Matice«. V la-
žje razumevanje zanimivega koncerta v
nedeljo, dne 14. t. m., podajamo razlago
»Svande dudaka«, skladbe polno razkoš-
nega veselja, šale in smeha, predstavljajo-
če nam med drugim celo ples obešenec
in čarovnic v peklu. »Svanda dudak« je
češka pravljica, besede je zložil preslavljeni
češki pesnik Jaroslav Vrchlický, a besede-
dilo moštrsko poslovenil prof. Funtek.
Svanda je bil priljubljen godec na dude ali
dudiše (»Dudelsack«). Bendlova skladba
je naravnost velikanska za mešan zbor,
orkester in tri soliste. Sestoji iz štirih de-
lov ali »poglavij«, kakor jih zove bolj ša-
ljivo pesnik. V prvem poglavju smo v va-
ški gostilni, kjer se v veselem plesu su-
čejo mladi pari. Ravno odzvenevajo po-
slednji zvoki Svandovih dud. Godec neče
več gosti, češ, da mora iti k svoji ljubi Ma-
rinki pod okno, zbor gostov pa ga vedno
nujneje sili, naj zaigra še »eno polko, pa
bo dosti«. Ker se Svanda nikakor ne dá
preprostiti, reko mu gostje, da lahko k vr-
gu steče. V drugem poglavju smo v temni
noči na pusti krajini, kjer stoje ob raz-
potju vislice. Svanda pri vislicah premiš-
ljuje svojo ljubezen do Marinke, kar pri-
stopi tujec in povabi godca, ko ga spozna,
v »črni dvor«, ki je tam blizu v gradu, da
bi tamošnjim gostom, ki se dolgočasijo
pri kvartah, godel. Vsled obljube boga-
tega plačila se dá Svanda pogovoriti, češ,
da se bo Marinka že spravila z njim, ko
bo dobila bogata darila. V tretjem po-
glavju smo v »črnem dvorcu«. Tam igra
družba obešenec kvarte in na svojo gro-
zo spoznamo, da smo v peklu in da je bil
oni tujec sam peklenski. Obešenci takoj
opuste igro in pozdravijo godca z divjim
veseljem. Oblubijo mu, da mu bodo za
njegovo godbo zlati kupoma pršeli v kapo.
Le eno si tujec — hudič izgovori — naj
Svanda za darila nikdar ne reče »Plačaj
Bog«. In sedaj se pričinja »peklenski raj«.
Na kozlih in metiščih prihaja več sto večšč
ali čarovnic in z njimi se spuste obešenci
v divji peklenski ples »k trupu trup in rčke
v bok brez miru in skok na skok«. V gra-
du je brlzig, nad mlinom vrisk in pisk,
sova vpije, z njo skovir, v okno bije ne-
topir. Vse se suče v glasnem vrisku. »Oj
to miče, kliče, viče, siče, dudi plesati uče
še-le mrliče!« Svanda vesel bogato na-
tresenih novcev, vzklikne: »Za denar vam
Bog plačila daj!« Zbor zahrešči z grozo-
vitim »hu«! in vse izgine v peklenski hrup,
nato sledi dolg premor in četrto poglavje
se začne. Dani se. Pastirji pozdravljajo
novi dan s piskanjem na žvegle, tički pre-
pevajo, Svanda spi na tramu vislice. V pe-
klenski pohod je videl samo
v sanjah. Zbor kmetovalcev nastopi,
idočih na delo, med njimi Marinka. Po-
slednja se bridko pritožuje, da je zastoj
čakala Svando in da je zdaj ljubezni ko-
nec. Kar zapazijo Svando na tramu vislice
spečega in v sanjah še zadnje besede pe-
klenskimi plesalcem govorečega. Med
glasnim smehom in krohotom vzbude
ubogega Svando. Marinka, Svanda in
zbor povzamejo veseleljivo »moralo« vse-
ga dogodka, češ: »Greš li k ljubi stat pod
okno, da bi srečen bil pri njej, naj ni vrag
te ne premoti, stopaj ravno pot naprej!«

* VI. in VII. zvezek moških in meša-
nih zborov, uglasbil J. Aljaž, župnik na
Dovjem. V Ljubljani, 1909. Založila »Ka-
toliška Bukvarna«. Tisk »Katoli-
ške tiskarne«. Cena vsakemu 16 strani ob-
segajočemu zvezku 60 h. — S tem je kon-
čana ta zbirka, ki jo bodo brez dvoma z
radostjo in veseljem pozdravili naši zbori.
Saj je zborov v tem jasnem, preprostem,
hkrati krepkem in izrazitem slogu prav
posebno nedostajalo. Zakaj, moderne pre-
občutne, vse do zadnje pičice izsecirane
in analizir. glasbe naše ljudstvo ne more
umeti, te — rekel bi moderne vivisekcije
v glasbi, ki jo treba skladbo noto za noto,
akord za akordom, glas za glasom, z na-
peto pozornostjo zasledovati, da ti duša
trepeta prevelike razburjenosti, ako hočeš
moderno v resnici uživati, — te preprosti
človek ne zmore, ker mu nedostaje vseh
predpogojev. Poleg tega pa še neprestane,
druga v drugo se prelivajoče dissonance.
Ljudstvu se hoče umetnosti glasbe, ki je
na prvi pogled jasna, umetnosti, ki je brez
razglabljanja užge. — In tak je Aljaž. —
Pa če pravimo, da je preprosti, jasen, prvi
hip umljiv, moramo takoj pristaviti, da je
njegova muza zelo plemenita, nikdar ne

pade v banalnost, kar se skladateljem, ki
hočejo skladati v narodnem duhu, kaj rado
primeri. — Melodika je kaj živahna: »Ko
hod deklet s planine« — da govorim z
Aljaževim ljubljencem — »in jasna je ko
gorski zrak, in glasna je, kot spev krepak
planinske je mladine.« — Harmonije pre-
proste, modulacija naravna, pravilna, brez
težkoč; sploh celi ustroj je tak, da bi ka-
teremukoli skladatelju čast delal. — Da
pri toliki množini (36 glasov) niso vsi ena-
ke vrednosti, da se semtertje kaka glas-
bena misel deloma ponovi, semtertje kak
motiv nekoliko manj originalen, to splošne
vrednosti nič ne moti in nam ne krati pri-
jetnega glasbenega užitka pri njegovih
skladbah. Želimo le, da bi nam skladatelji
mного tako solidnih zborov podali, kot so
Aljaževi!
Fr. Kimovec.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani pripo-
roča nove skladbe oziroma skladbe no-
vega natisa:

Foerster, Op. 107, Ave Maria za štiri
enake glase, ali sedem mešanih glasov
(moški kvartet in ženski tercet). Part.
60 h, glasovi po 20 h.

Nežna in nenavadno efektivna skladba
v lahkem slogu.

Foerster, Op. 5, Lamentacije ali žal-
ostne pesmi Jeremija preroka in Oči-
tanja (Kaj sem ti storil?) za mešani
zbor. Cena partituri, iz katere se vsak
glas lahko poje, 70 h.

V tem novem natisu so besede po-
pravljene in nekateri glasbeni stavki po-
lajšani. Malo naših cerkva bo, v katerih
bi se ne popevale v velikem tednu te mile
ganljive melodije.

Foerster, Op. 58, Te Deum lauda-
mus (s priljubljenim napevom »Hvala
Gospodu Bogu«) za mešani zbor ali tudi
za enoglasno petje z orglami. Part. 50 h.

Napev teh Foersterjevih skladb je po-
vsod, kjer bivajo Slovenci, popolnoma
udomačen; da so pa skladbe poleg svoje
priprčnosti mojstrsko delo, nam jamči
ime skladatelja-prvaka na polju slovenske
glasbe. Odveč bi bilo torej posebej jih pri-
poročati. Gotovo je pa, da so in ostanejo
vedno narodova last.

Laharnar, Šmarnične pesmi za so-
pran, alt, tenor in bas. Part. 1 K 20 h.

Laharnar, Velikonočne pesmi za
za mešani zbor. Part. 1 K 30 h.

Naši pevovodji radi segajo po La-
harnarjevih kompozicijah, ker jim ne de-
lajo težav, dosežejo pa vedno dovoljen
uspeh.

* **Predpisi ljubljanske sinode o orga-
nizmu in cerkveniku** so izšli posebej kot
ponatis iz knjige »Synodus dioecesis
Labacensis II.« in se dobe v »Katoliški Bu-
kvarni« v Ljubljani. Cena 30 vin.

* **Red za cerkvene sedeže** je tudi iz-
šel kot ponatis iz iste knjige in se dobi
ravnotam za 12 vin.

Trgovska hiša

z velikim prodajalniškim prostorom,
z lepo opravo ter z dobrim pro-
metom, na dobrem prostoru tik farne
cerkve v velikem trgu na **Spod.**
Stajerskem se zaradi bolezn
takoj prod. Naslov pove uprav-
ništvo „Slovenca“ 63 3-1

Zračno 613 (1)
stanovanje
z eno sobo in kuhinjo **išče**
takoj Vaclav Vejčík, Ka-
toliška tiskarna.

Išče se deklica

krščanskih poštenih starišev, zmožna v ra-
čunstvu in pisavi, v starosti od 14 do 16 let
kot **učenka** v trgovino z mešanim blagom.
Ponudbe naj se pošiljajo na 668 6 1

Hinkota Gabrijana, trgovca v Vipavi.

Oblastveno dovoljena razprodaja.

Radi **popolne opustitve trgovine** prodaja se vse blago pod
tovarniško ceno. Glace in druge raznovrstne rokavice za dame, gospode
in otroke, kravate, srajce za gospode, nogavice itd. itd. — **Galanterijsko**
blago. — Različne **kirurški potrebščine**: trebušne obveze, kilni pa-
sovi, ravnodržalci itd.

Za mnogobrojni obisk prosi

521 12-1

M. Schubert prej Bilina & Kasch
Židovske ulice št. 5.

Ugodna prilika!

Havličkovo platno
1 kos 15 m
1 dolg 92 cm
R 10'50

Rjuh
R 13'20

Naročite takoj!

V. J. Ravnik & Co.
Pri naročilih dveh kosov Havličkovega
platna ali 1 kos plina in 1 kos rjuh
poplatnine prosto.

Na prodaj je vila z vrtom

v jako lepem kraju v Ljubljani, oddaljena
od glavne poste 15 minut, pripravna za
kakega vpokojenega gospoda. Cena jako
nizka. Poizve se pri upravnistvu „Slovenca“.
306 (7)

Gospodarsko društvo

v Bermu p. Pazin, Istra
posreduje brezplačno pri pro-
daji svojih udov. Cena je
nizka. Vino je bele, rudeče in črne boje;
kakovost izborna. 362(3)

Slivovka

pristna, iz leta 1876., v originalnih steklenicah po
umrlu srbskem patrijarhu Brankoviću, kakor tudi
drugo blago priporoča ceno

špecerijska tvrdka

646 **B. SEVAR,** 5-1

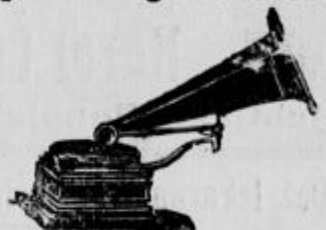
Ljubljana, Sv. Jakoba trg.

Velika zaloga raznih slovenskih plošč in gramofonov

ceniki od gramo-
fonov in plošč na
razpolago.

Fr. P. Zajec
urar in optikar

Ljubljana,
Stari trg, št. 28.

Absolutno ognjevarne blagajne

jekleno-oklopne blagajne in ka-
sete ponudi starorenomirana to-
varna za blagajne

Jan. Lange

Dunaj, XVIII/1, Währinger Gürtel št. 7.
Telefon 21485. 3157 26-9 Ceniki zastoj.
Dobavitelj domačih hranilnic.

Pozor kolesarji!

Edino zastopstvo za Kranjsko za prava Puch-kolesa:

„Specijal“ Puch-kolesa K 150.—

„Curier“ kolesa „115“—

Najboljše pneumatike Reithoffer-jeve. — Najnovejši

527 živalni stroji od K 66.— naprej. (1)

Za prekuovalce ista cena, kakor v tovarni!

Ker prodajam brez potnikov, vsled tega vse blago veliko ceneje.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Z odličnim spoštovanjem

FR. ČUDEN

urar in trgovec v Ljubljani.

Razpis službe.

Pri **mestni hranilnici ljubljanski** je oddati novo ustanovljeno mesto

stalnega pisarničnega ravnatelja

s temeljno plačo letnih 7.200 K, s pravico do petih štiriletnic po 1000 K in s stanarino
letnih 1200 K, ali pa mesto te, z naravnim stanovanjem.

Prošnjiki za to mesto morajo biti absolvirani juristi in morajo izkazati večletno
juridično prakso. Večbati se morajo na svoje troške skozi devet mesecev v banki ozi-
roma večji hranilnici, ki jo določi mestna hranilnica ljubljanska.

Ako prošnjik ni še izurjen v zemljeknjižnem poslovanju, se mora tudi na svoje
troške večbati skozi tri mesece v kaki notarski ali odvetniški pisarni.

S potrebnimi dokazili, zlasti tudi o starosti, domovinstvu, krepkem zdravju in
znanju jezikov je pri podpisnem ravnateljstvu vlagati do dne 30. aprila 1909.

V Ljubljani, dne 4. marca 1909.

Ravnateljstvo mestne hranilnice ljubljanske.

Za spomladansko sezijo priporočam svojo po-
zalogo **izgotovljenih ob ek za gospode, dame,**
dečke, deklice in otroke v najmodernejših vzorcih

in kroju, po zmerno nizkih cenah.
O. BERNATOVIČ
„Angleško skladišče oblek“, Ljubljana, Mestni trg 5.

Prvi kinematograf Pathé

Prej „EDISON“. DUNAJSKA CESTA. Nasproti kavarni „Evropa“ Vsako soboto in sredo nov program!

Predstave ob delavnikih: ob 4., 5., 6., 7. in 8. uri.

Predstave ob nedeljah in praznikih: ob 10. in 11. uri dopold. in ob 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9. uri popoldne.

Cene prostorov: I. prostor 60 v., II. prostor 40 v., I. prostor otroci 40 v., II. prostor otroci in vojaki do narednika 20 v.

Vsak četrtek in soboto od 3. do 6. ure predstave po znižani ceni. I. prostor 20 v., II. 10 v.

Slike se dobivajo samo iz prve svet. pariške tvor. Pathe Freres. Ravnateljstvo kinematografa „Pathé“.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljatve na dom sprejema restavrater „Narodnega doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Za šport in promet.

Zaloga koles

Puch, (Styria), Globus, Regent in drugih specialnih znamk ter posameznih delov. Izposojevanje koles prejem koles za emaliranje, ponikanje ter popravila: solidno in ceno.

Karol Čamernik

Ljubljana, Dunajska c. št. 9.

Slovenci, pozor!
pri nakupovanju vencev!

Fr. Iglič

Ljubljana, Mestni trg 11
priporoča največjo zalogo krasnih nagrobnih vencev in 3077 66-1

trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

CENE BREZ KONKURENCE!

Urel Milko Krapeš Gramofoni

urur, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.

Priporočam svojo zalogo zlatih, srebr. tula, nikel. žepnih in različnih stenskih ur, vsake vrste budilk, zlate verižice, prstane, uhane, bisere z dragulji. Srebrno in iz kineškega srebra orodje.

Gramofone in najnovejše slovenske plošče od K 3 naprej. Vsi tu navedeni predmeti se točno in po nizki ceni popravljajo. 2393 36

Staro zlato in srebro kakor tudi drago kamenje kupujem ali vzamem v zameno. Ceniki na zahtevo poštine prosto.

Dež. lekarna pri „Mariji pomagaj“

M. Leustek

Ljubljana, Resljeva c. 1

zraven cesarja Franc Jožefovega jubil. mostu priporoča ob sedanjem času za jemanje najbolj pripravno pristno, čisto in sveže

Dorševo med. ribje olje ugod. okusa, lahkoprebavljivo. Mala steklenica 1 K, večja 2 K.

Nadalje zaradi svojega izbor. učinka znano

Tanno = chinin tinktura za lase, katera okrepuje lasišče in preprečuje izpadanje las. — Cena steklenici z rabilnim navodom 1 K. 2700

Slovita Melusine ustna in zobna voda deluje izborno proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. — Steklenica 1 K.

Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil, katera se priporočajo po raznih časopisih in cenikih. Med. Cognac, Malaga, ruma itd. razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

A. Hunc,

Ljubljana, Dvorni trg št. 3

priporoča velikansko izber zimskih sukenj, kožuhov (kratkih in dolgih), modnih oblek, pelerin in dr., za gospode in dečke.

Strogo solidna, strokovnjaška postrežba.

Služba organista in cerkvenika

se razpisuje pri Sv. Antonu v Slov. Goricah Štajersko, do 31. marca. Prednost ima, kdor poje prvi tenor. 678 3-1

Iščem oženjenega hlapca

ki je vaje konj. Prosto stanovanje, plača po dogovoru. Več se izve: **Linhartove ulice.** 459 10-1

Sprejme se takoj zanesljiv, trezen, dobro žagar izurjen

za parno žago, ki je obenem tudi dober brusar. Zmožen mora biti vsaj deloma italijanskega jezika. Ponudbe na naslov „**Cantiere Navale Triestino**“, Tržič (Monfalcone) Gorško. 622 3-1

!! Prvo slovensko !!

c. kr. oblastveno potrjeno 18 98

učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Stari trg št. 28.

● Dobl se tudi kraj po životni meri. ●

Odda se takoj elegantno meblavana

mesečna soba

s posebnim vhodom v hotelu „Union“ Franciškanske ul. II. stopnišče, III. nadstr. na desno. 677 3-1

SLIVOVKA

trepinevec kranjski brinjevec

se dobi v sodih od 60 litrov naprej po prav primerni ceni v zanesljivi kakovosti v

veležganjarni in rektifikarni sadja

M. Rosner & Co., Ljubljana, Spod. Šiška, poleg Keizerjeve pivovarne.

Nova slovenska trgovina

Lenasi & Gerkman, Ljubljana

priporoča za pomlad in poletje vsakovrstno sukneno, volneno in platneno blago. Solidne cene in točna postrežba. 3490 (26-6)

Podružnice Spljet, Celovec in Trst

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje po čistih $\frac{1}{2}\%$

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice Spljet, Celovec in Trst

Rezervni fond K 300.000.